

ska är så rå och vild och icke lär sig sådant, emedan allt, hvad vi hafva i skriften, är kort, enkelt och på det enfaldigaste framställt i dessa tre stycken; ty de kära fäderna eller apostlarne (hvilka de må hafva varit) hafva på detta sätt framställt i en summa, hvad som må vara de kristnas lära, lif, vishet och konst, hvarom de tala och handla och hvarmed de umgås. När nu dessa tre stycken äro fattade, är äfven tillbörligt, att man vet att tala om våra sakrament (som Kristus sjelf har instiftat) dopet och Kristi heliga lekamens och blods sakrament; i synnerhet bör man veta de ord, som Matteus och Markus hafva upptecknat i slutet af sina evangelier, hvilka Kristus gaf sina lärjungar, då han skildes från dem. Om dopet. Gån ut och lären alla folk etc. — — Så mycket är nog för en enfaldig att veta ur skriften angående dopet; sammalunda äfven om det andra sakramentet. I synnerhet St Pauli text: Om sakramentet. Vår Herre Jesus Kristus i den natt, då han förrädd vardt etc. — — Således skulle man hafva tillsammans fem stycken i hela kristna läran, hvilka man oupphörligen skall drifva och ord för ord fordra och förhöra. — — När man nu riktigt kan sådana stycken, så kan man derefter förelägga några psalmer eller sånger, som handla om dessa stycken, till utvidgande och bestyrkande deraf, och så föra ungdomen in i skriften och dagligen gå vidare.»

Vi trotsa hvem som helst att i ofvanstående ord finna någon annan mening än den, att *alla fem hufvudstyckena skulle läras och det ord för ord*, så vidt det var möjligt. Sedan skulle man gå vidare och inlära stycken ur Psaltaren och i gudstjensten brukliga psalmer. Men vilja vi nu inskränka den egentliga folkskolans kurs till de tre första hufvudstyckena, då komma vi jemt och nätt upp till minimum på Luthers tid, då det ännu icke fans några folkskolor. Är det derhän man vill, då må man återropa Luthers ord, men icke annars.

Man söker till sist ett nytt argument, i det man hänvisar till, huru kristendomsundervisningen nu är ordnad i Luthers land, men lyckan har i afseende på detta argument visat sig mycket oblid. Man läser i de nämnda motiven följande ord: »I Luthers hemland har det på grund här af länge varit den allmänna meningen äfven bland strängt kyrkliga teologer och skolmän, att fjerde och femte hufvudstyckena icke höra till folkskolans kateketiska kurs. Genom preussiska skolstadgan (de s. k. allmänna bestämmelserna af 1872) är detta förhållande t. o. m. lagstadgadt, så att blott de tre första hufvudstyckena läsas och äfven de först på skolans högre stadier. Sakramentläran sparas till konfirmationsundervisningen.»

Här tyckte man sig hafva funnit en stark pelare, hvarmed man till sist ville stötta sin äfventyrliga byggnad. Men olyckan ville, att han var murken. Det är nog sant, att den minst sagdt för kristendomen likgiltige kultusministern Falk genom de s. k. allmänna bestämmelserna förvisade läran om de heliga sakramenten ur folkskolan.

Men hans tidehvarf är nu för länge sedan förbi, och det blåser helt andra vindar i Preussen nu än då. På grund af ministerialskrifvelse af den 24 juli 1884 är också läran om de heliga sakramenten åter uppförd på den preussiska folkskolans läseordning.

Helt ofrivilligt har således mera nämnda betänkande gifvit oss ett godt omen för framtiden, i fall det otroliga skulle inträffa, att i fråga varande förslag nu skulle vinna bifall; ty detta exempel säger oss, att en sådan kursindelning icke komme att blifva långlivad.

Fr. L.

Om kristlig uppfostran.

Forts.

Nästan utan undantag höra barnen till dem, som gerna anamma Guds ord. Det är ett tecken till det djupaste förfall, om — såsom på profeten Elisás tid — redan ungdomen bespottar det heliga. Mottagligheten för det religiösa tillskrifva vi hufvudsakligen *döpselnåden*, fast vi väl veta, att många eljest trogna kristna icke tänka stort nog om dopet för att vilja göra detta till utgångspunkt för uppfostran. De framhålla, att de späda barnen ännu ingenting förstå. Men skulle frälsarens verksamhet vara så uteslutande bunden vid deras intelligens, att han den förutan icke skulle kunna meddela någon välsignelse? Skulle Gud, den allsmäktige fadern, icke kunna inverka på barnasjälarna och förbereda dem för sanningens emottagande? Skulle han gifva gifva blott naturliga gåfvor och icke andliga tillika? I enlighet med sin *natur* tro barnen det, som deras föräldrar och lärare säga dem; på grund af *nåden* hafva de en dragning till Gud och förnimma hans ord såsom någonting annat än människoord. Lärare, som hafva den gåfvan att tala med barn, betyga, huru deras ögon lysa, om man förtäljer dem om frälsaren, och hur bibelordet synbarligen gör dem godt. De tro nu icke blott läraren, de tro äfven på den himmelske fadern och hans son, d. v. s. de tilltro honom all godhet och kärlek, och denna barnatro gör dem glada.

Om, såsom vi vilja hoppas, från vårt seminarium utgå sådana lärare, som kunna planta och vårda barnatro, o, så bedja vi eder, I folkets ledare, tagen dem upp! Varen icke så grymna mot edra egna barn! Unna dem, hvad som en gång utgjorde eder egen lycka! Huru ofta hör man icke i en ton af smärtsamt beklagande den beklagelsen: »Ja, då jag var barn, hade jag en himmelsk fader och var lycklig och rik! Nu har jag blifvit så arm!» Men om någon menar, att denna tro blott är en ohållbar, barnslig verldsskådning, en skön blomma, som måste förvisna i livets sommar, så är detta helt enkelt en osanning. Hvad skulle då träda i dess ställe? Den tomma förnekelsen? Men denna är ju ingen kunskap, utan en tröstlös tomhet, som kommer livets merg att förvisna. Döpselnåden måste vaktas och plägas och den derur följande

barnatron blifva fördjupad och upphöjd till insigt. Då blir af barnatron en *mannatro*, som äfven gör sin egare lycklig och dertill stark och modig.

Efter det vi med en tydlighet, som vi antaga icke lemna någonting öfrigt att önska, betecknat den rigtning och framlagt de grundsatser, hvarefter våra elever fostras, äro vi färdiga med den viktigaste delen af vår berättelse. Hvad som ännu återstår är i jmförelse härmed bisaker. Den välvillige läsaren må nu döma, huruvida unga människor, som uppväxa i denna andliga luft, äro att beklaga eller att lyckönska, och om de en gång skola vårda vårt folk till välsignelse eller förbannelse.

Men till dem, som höra vår pedagogik nämnas ovetenskaplig och därför otidsenlig och framstegsfientlig, rigta vi den uppmaningen, att de icke låta förvirra sig af slagord. Det som gör människan bättre och lyckligare, det är äkta vetenskap, och det som bekämpar liderlighet, utsväfningar och karakterslöshet, det är verkliga framsteg. Den som är en äkta hedersman, han må stå oss bi i denna kamp! Öfver våra vapen må man skaka på hufvudet; vi bedja blott om så mycket utrymme att vi få plats att kämpa vår strid. Huru stor vår andel i segern är, får framtiden utvisa.

Ljus och värme.

Härligt är att sanning finna,
skönt att få i tanken ljus.
Kunskap är en skatt att vinna,
lyfter oss ur jordens grus.
Hellre arm än litet veta,
bättre ega vett än gull.
Idogt må vi därför leta
fram den perlan värdefull.

Mera härligt dock att värmas
i sin häg för rätt och godt,
att med hjertat himlen närmas,
älska Herrens vilje blott.
Hellre tom i hand och minne
än i anden kall och död.
Öppnom därför vidt vårt sinne,
för Guds nåd och kärleksglöd!

J. J.—n.

Ännu några ord om "Praktisk räknelära af A. E. Johansson."

Folkskolelärobokskomiténs betänkande gifver anledning till lifigare meningsutbyte rörande undervisningssättet i de olika ämnena, på det att hvarje lärare må komma till insigt om det bästa. Som det betänkandet finnes tillgängligt i alla Sveriges pastorat, så kan vid granskning af en bok, utarbetad i enlighet dermed, hänvisas dertill, och om den i några afseenden skiljer sig derifrån, olikheterna angifvas, samt derefter den speciella tillämpningen af grundsatserna i betänkandet granskas. Ehuru komitégrundsatserna rörande goda räkneböckers beskaffenhet i allmänhet äro goda, kan tillämpningen af dessa allmänna grundsater i en räknebok här och der blifva dålig. I följd här af

och deraf att —h— i sin granskning af ofvannämnda räknebok i n:o 9 af denna tidning ej närmare gått in på de allmänna grundsatzernas tillämpning der samt deraf, att denna räkneboks förf. varit medlem af nämnda komité, finner jag mig föranlåten — efter samråd med några lärare — att yttra några ord om samma bok.

I många fall förtjenar boken beröm, men hon har många *väsentliga*¹ fel, hvaraf somliga ofta upprepas.

Med rätta betona komiterade talsorternas betydelse och skiljer i sammanhang dermed (Betänkandet sid. 5) mellan »konkreta dekadiska sorter»¹ och »de abstrakta talsorterna»¹. Deras uttryck: »Blott storheter af samma sort kunna sammanläggas, frändragas eller omedelbart jämföras» (Bet. sid. 4) är godt. — Författarens sätt att betona talsorterna är deremot mångenstädes origtigt. På många ställen (se sid. 20, 24 m. fl.) står: »Blott lika sorter kunna sammanläggas.» Förklaringen före denna sammanfattning är god. Afd. I ex 105 står: »Hvad utgöra följande särskilda talsorter tillsammans: 5 h. t. 6 t. t. 2 ent. 3 h. t. 2 t. t. 5 ent. o. s. v.?» Ex. 259: »Hvilken talsort är tio gånger så stor som a) ett ental, b) ett tiotal, c) ett hundratal?» m. fl. — Der är terminologien oklar, uttrycken förvillande.

Enligt komiterades rigtiga åsigt bör »den s. k. sorträkningen» blifva »en integrerande och dertill grundläggande del af de vanliga enkla räknetsätten»¹ (Bet. sid. 5). Men då fordras, att man ej använder den såsom grundläggande del på ett sådant sätt, att förfaringssättet vid exemplens lösning blir konstladt och stridande mot det enklaste sättet; i annat fall är det bättre, att »den s. k. sorträkningen» bildar en afdelning för sig.

Förf. har begått många olikartade fel vid tillämpningen af denna grundsats. Några må anföras. Ex. 106 i afd. I (första öfringsexemplet¹ i addition) lyder: »5 m. 7 dm. + 4 m. 7 cm. + 46 dm. + 352 cm. = ... m. ... dm. ... cm.» »Redogörelse: + (plus) mellan tal¹ utmärker, att de tillsammans äro lika i värde med talet på andra sidan om likhetstecknet, och att de således skola sammanläggas.» Efter en god redogörelse, ådagaläggande att antal af olika sorter icke kunna sammanläggas, säges: »Vill du lägga dessa olika sorter tillsammans,¹ så måste¹ du naturligtvis först förvandla 7 dm. till cm.» — Står + der mellan tal? Står det ej mellan längder? Om man måste förvandla 7 dm. till cm. före uträkningen, hvarför skall svaret först uttryckas i 3 sorter, sedan i 2 sorter och slutligen i cm.? Är det därför, att barnen skola få tillfälle att öfva sig i metersortförvandling? Om så är, så har detta ex. origtigt plats. De föreg. ex. 90—105 uppgifvas utgöra inledning till addition, och der har förf. utfört den i komitebetänkandet å sid. 5 angifna tillämpningen af de föreg. allmänna grundsatzerna samt i ex. 105 upptagit blott talsorter. Se ofvan! Ex. 106 skulle väl då innehållit blott tal-

sorter. Barnen skulle då vara mogna att behandla dem. Eller är det därför, att detta ex. skall tjena såsom inledning till de följande ex. (ex. 107—135) d. v. s. vara »särskild inledning» (Bet. sid. 5), hvarigenom hvarje »nytt¹ moment bör förberedas medelst lämpliga inledande exempel?» I de följande ex. finnes intet nytt moment att betona. Dels hafva barnen i småskolan lärt sig att sammanlägga små tal, dels är svaret på ex. 105: »2 tusent. 6 h. t. 3 t. t. 3 ent. = 2633 ent. Ex. 107 innehåller talen 25, 84, 163, 78, 56 och 132 ställda under hvarandra och derunder ett streck. Svaret derpå är 538. Så äro talen ordnade i ex. 108—112. Ex. 113 lyder: 25 + 115 + 87 + 415 + 6 + 209 = ... h. t. ... t. t. ... ent.» Svaret är icke¹ uttryckt i fördelade sorter utan blott »857». Så i ex. 114—118. (Hvarför förekommer uppgiften om sortindelningen i ex. 113—118, men icke i ex. 107—112?)

Af det sätt som användts vid många andra exempels lösning — såsom 323 f) — ser det ut, som om förf. önskar, att barnen skulle i ex. 106 efter förvandling af 5 m. 7 dm. o. s. v. till cm. under uträkningen verkställa en uppdelning i särskilda sorter m., dm. och cm. och sålunda omedelbart erhålla det första svaret 17 m. 8 dm. 9 cm.

Ex. 323 f) lyder: »456 dm. : 8 = x.»

»Ledning: Tillämpa, hvad du fick lära vid ex. 307—309 i afseende på behandlingen af hvar talsort¹ för sig. Skulle svårighet möta för dig att »i huvudet» räkna alla uppgifterna i ex. 323 t. ex. vid f), så kan du skriva upp talen på tafva och der utföra dem,¹ då uträkningen bör få följande utseende:

$$\begin{array}{r|l} 456 \text{ dm.} & 8 \\ 40 & 5 \text{ m. } 7 \text{ dm.} = 57 \text{ dm.} \\ \hline 56 & \\ 56 & \\ \hline 00 & \end{array}$$

»Redogörelse. Man delar här först 45 m. i 8 delar, som gör 5 m. i hvarje del; dessa tar man 8 gånger, för att se huru många delats ut (40); då uppstår alltså ett öfverskott af 5 m., som förvandlas till dm. = 50 dm.; till dessa läggas de förut befintliga 6 dm., alltså tillsammans 56 dm., hvilka delas i 8 delar = 7 dm.»

Då förf. i ex. 323 hänvisat till ex. 307—309 i afseende på behandlingen af hvar talsort för sig, så borde väl förf. i dessa ex. framställt några talsorter (der förekomma blott sorterna, prisma, kub, tioöre, ettöre, tiokr. och enkr.); och om förf. velat, att man skulle tillämpa någon föregående behandling af talsorter, så hade naturligtvis uppdelning af 456 dm. i 45 m. 6 dm. (40 m. 56 dm.) varit öfvernödig. Eller ock hade man väntat, att förf. skulle uppdelat på likartadt sätt som i ex. 209, der anvisning gifvits, att 42 m. skola uppdelas i tiotal m. och ental m. före uträkningen, ehuru äfven det sista är konstigt.

Ex. 178 i afd. I lyder: »6 kr. 5 öre — 4 kr. 37 öre = 605 öre — 437 öre = x.»

Der förvandlas *alla*¹ kr till öre före uträkningen. I »ledningen» tages 1 hundraöre, och det tänkes sedan vexladt i tioören. — Är det öfverensstämmande med verkligheten att vexla 6 kr. i ören, om 4 kr. skola tagas derifrån? Stämmer det med »ledningen» till ex. 151, der blott 1 m. tages och förvandlas till dm. för att möjliggöra frändragningen?

Afd. II ex. 114 lyder: »245 × 7 cm. = x cm.»

»Ledning: Som du ser, måste du här taga 7 cm. 5 gånger, 40 gr och 200 gr. Dessa 3 särskilda produkter sammanläggas naturligtvis sedan till en produkt; men då kan du genast ställa samma sorter under hvarandra, så faller sammanläggningen sig bekvämare, t. ex.

$$\begin{array}{r|l} 7 \text{ cm.} & \\ 245 & \\ \hline 35 \text{ cm.} & (\quad 3 \text{ dm. } 5 \text{ cm.}) \\ 28 \text{ dm.} & (2 \text{ m. } 8 \quad) \\ 14 \text{ m.} & (14 \quad) \\ \hline 1715 \text{ cm.} & (17 \text{ m. } 1 \text{ dm. } 5 \text{ cm.}) \end{array}$$

Anm. Talen inom parentes stå endast för att förtydliga saken för dig.¹

Af dessa och många andra ex. synes, att förf. förblandar konkret sort och talsort, mått och tal, ja, att han ej kan fasthålla vid talsorternas verkliga stora betydelse.

I likhet med komitén begär förf., att somliga uppgifter skola tecknas, innan de uträknas.* Ex. 124 afd. I lyder: »En arbetsförman utdelade till 5 arbetslag: 135 kr., 201 kr., 97 kr., 186 kr. och 175 kr. Hvad utgjorde hela den utdelade penningsumman?»

»Anm. Skulle du vilja teckna detta ex., d. v. s. sätta ut det tecken, som visar, huru du skall räkna, så får det följande utseende: 135 kr. + 201 kr. + 97 kr. + 186 kr. + 175 kr. = ... kr.»

Det är *ingalunda ex.*, som är tecknad der, utan före likhetstecknet står svaret på frågan *betecknad*. Den första delen af redogörelsen vid ex. 106 (se ofvan!) visar det äfven. I vissa fall äro tal och uppgifter då liktydiga. Så är det alltid, då uppgifter gifvas för att blott uppöfva räknetärdigheten eller bringa ett svärfattigare uttryck i lättfattigare form. Se ex. 106 och 113 här ofvan!

Men komitén lär väl ej vilja gå in på det, som förf. säger i ex. 361 afd. I. Ex. lyder: »Huru många gånger innehålles a) 15 i 75?»

»Anm. Sedan du tecknat och räknat ut uppgifterna i ex. 361, kan du teckna och räkna ut dem äfven såsom multiplikationsupp. a) får då följande utseende: 5 × 15 = 75.» — Stämmer det öfverens med den under ex. 124 (se ofvan!) stående definitionen att teckna ett exempel? Visar × mellan 5 och 15, huru man skall räkna för att finna, huru många ggr 15 innehålles i 75? Der måtte väl uträkning och pröfning förblandas.

Eqvationsbegreppets betydelse betonas på sådant sätt, att dess verkliga innebörd upphäves.* Afd. II ex. 295 lyder:

* Granskaren har förr gjort samma fel.

¹ Kurs. af granskaren.

»Huru många m. kläde får man för 150 kr., om 18 m. kosta 108 kr.» Efter ledning för exemplets lösning påstås: »Således blir teckningen: 150. : (108 kr. : 18) = x m.» — Det till venster om likhets-tecknet stående är ett tal, det till höger derom stående är en längd. Men ej kan ett tal vara lika med en längd. Detta fel är oupphörligen upprepadt. Se ofvan!

Grundsatsen (Bet. sid. 19) att terminologien alltid bör vara fast, bestämd och klar, gäller naturligtvis också definitioner och förklaringar. Fel deremot finnas. Sid. 33 står: »Att söka det ena talet, då det andra talet och summan af de båda talen äro kända, kallas att *subtrahera*. Talet, som utgör summan, kallas här *minuend*, det vanligtvis kända talet benämnes *subtrahend* och det sökta kallas *rest*.»

I ex. 48 afd. II frågas: »Huru stor är resten om minuenden är 8 m. 4 dm. 5 cm. och subtrahenden är 522 cm.?» — Hvilka *tal* är der minuend o. s. v.?

»Räntan på 100 kr. kallas procent» (sid 88). — Räntan är väl dock en penningssumma och procent — en *talsort* (*hundraedel*).

För multiplikationstabellens inlärande användes s. k. talstegar, innehållande olika många *fin* pinnar (tvärstrecker). Så länge de äro få, 2—3, kan stegen användas. Sedan ansträngas ögonen för mycket, och därför är den olämplig.

Om räkneundervisningen skall medföra något resultat, så måste lärare, räknobok och lärjungar samverka, fordras en viss enhetlig metod, men en sådan, som syftar mot en enkel, okonstlad lösning af praktiska uppgifter jemte så stor räknefärdighet som möjligt, och då få icke sådana felaktigheter, som här påpekas, finnas i räknoboken, om kon skall kunna anses fylla sin uppgift. —

L. C. Lindblom.

Några ord om barnens lek.

Leken är för barnet ett naturbehov, en lifsyttning liksom arbetet för den vuxna människan. Att förbjuda all lek vore att pålägga barnets hela väsen de mest onaturliga band och tillika att underkänna betydelsen af ett viktigt uppfostringsmedel. Leken är nemligen ett sådant. Den stärker kropp och själ, lifvar sinnet, bortjagar slöhet och däsighet, eggjar uppfinningsförmågan, nedbryter onaturliga sociala skrankor mellan barnen, knyter vänskapsband och kan äfven vara ett medel att bevara barnen för synder, särskildt hemliga.

Leken gifver ock läraren och lärarinnan ypperliga tillfällen att studera barnens natur. Då de små sitta vederbörligen uppsträckta på skolbänken och arbetet går sin regelbundna gång, kunna de förefalla temligen lika hvarandra, ehuru nog äfven då dragen af den blifvande karakteren framskynta för den intresserade och kärleksfulle iakttagarens blick. Under leken äro barnen mera sig sjelfva, då iakttages lättare deras sanna väsen. Det jemna lynnet och den uppbrusande häftigheten, tilldragande vänlighet och frånstötande butterhet, fin takt och rå tölpak-

tighet, uppförande hjälpsamhet och kall egoism, ödmjukhet och stolthet, ärlighet och svek, mod och feighet, — allt, som sedan kommer att sätta sin stämpel på lifvet, framträder under leken i otaliga små drag. Under skolarbetet bör man söka göra sig till godo hvad man sålunda iakttagit. Många barn skäms mer för ett misstag vid leken än för några bockar i sin rättskrifningsbok. Ett sådant barn saknar ej ambition. Det gäller blott att finna den nyckel, hvarmed man kan öppna dess sinne för en fullare uppfattning af hederskänslans kraf.

Väl bör man tillse, att leken är anständig, men aldrig må man tillåta sig att genom snusfornuftiga anmärkningar söka visa de små, att deras lek är enfaldig e. d. Det är ett helgerån. Derigenom förlorar leken sin poetiska doft och sitt behag, och barnet blir »lillgammalt». Den varmhjertade Z. Topelius skriver: »Oändligt många föräldrar, lärare och författare gifva sig ingen ro, innan de fört ormen i paradiset, innan de der lyckats antända den förtidiga, allt förhärjande reflexionen. De kära barnen få ej lemmas att växa i ro med deras glada tro på lifvet, deras lyckliga endragt med naturen och med sig sjelfva. De skola i blinken blifva så utmärkt förnuftiga. De få dagligen höra, huru den blå himmelen är endast en tom luft och den gyllene morgonskyn endast ett duskigt moln, huru lekens konung bär en krona af papper, och huru barnkammarrens gränslösa värld är endast en förstuga till skolan. Derfor blifva de ock så »förnuftiga», många ibland dem, att de vid tio år mästra far och mor, vid femton år Gud och fädernesland. De äro invigda i mycket, om hvilket det vore bättre att vara okunnig, och deremot okunniga i det, hvarpå den sanna lyckan hvilat. Arma, sjelfviska, rotlösa, vissnade barn, utan fäste i himmelen eller på jorden; de äro trötta vid lifvet, när andra börja att lefva.»

Stundom träffas barn, som tyckas icke alls finna något nöje i leken och umgänget med jennärga. Sådant förebådar väl ibland, att knoppen snart skall slå ut i härlig blomma, att själen behagar Herren, som därför »hastar med den bort utur detta onda lefvernet». Icke sällan blir dock af ett sådant barn ett sjåp eller en enstöring, som ej gör många glada. Någon gång utvecklas ur puppan ett stort snille. Vanligare är det dock, att just vid leken arten röjes hos den unga.

Utan att förbise betydelsen af tankelekar, hvilka uppöfva fyndighet och snabb uppfattning, gifva vi dock obetingadt förträde åt de lekar, som hårda och stålsätta kroppen, så mycket mer som dessa vanligen på samma gång fordra sinnesnärvaro, snabbhet i tanke och handling, kraft och energi samt en viss disciplin, som icke är utan betydelse för utvecklandet af den blifvande medborgarens förmåga att fritt underkasta sig samhällets lag.

En vanlig olägenhet vid dessa lekar utförande är bristen på utrymme. Ännu finnes det på landsbygden skolor, som knappt hafva annan lekplan än landsvägen, och barnen i de större städerna äro,

oaktadt de väl inhägnade skolgårdarne, föga bättre löttade. Då ett tusental barn skola röra sig på samma gårdsplan, kunna åtskilliga af de bästa, mest stärkande lekarne, t. ex. bollspelet, ej anordnas. Äfven det muntra snöbollskriget, kanske t. o. m. källkänningen måste försakas, ty på skolgården finnes den vinlande skaran af kamrater och der utanför — polisen.

De fria lekarne torde såsom de naturligaste vara de bästa. Det hindrar ej, att läraren må deltaga i leken, om han kan det utan att sätta sitt anseende på spel. Då endast hans egna skolbarn äro tillstädes, bör det kunna gå mycket bra. Att läraren eller lärarinnan vid deltagandet i leken blir den ledande är naturligt. Må man då ej söka göra den så lärorik och uppfostrande, att den förlorar sitt behag. För småskolans lärarinnor är det rent af en pligt att hjälpa smättingarna till rätta med deras lekar.

Att leken liksom allt annat godt kan missbrukas, behöfver väl knappt nämnas, vi se det dagligen för våra ögon. Den behöfver begränsas till både sätt, rum och tid. Redan är nämndt, att lekarne måste vara anständiga. Uppfostraren bör hafva ögon och öron öppna utan att dock låta barnen för mycket känna, att de äro öfvervakade. Somliga föräldrars ängsliga omsorg, att deras små ej må leka med »sämre folks» barn, äfven om dessa äro än så välartade, åstadkommer vida mer skada än gagn. Deremot är det viktigt att tillse, det ej någon moraliskt förderfvad kamrat genom öfverlägsenhet i fysisk styrka, genom särskild fallenhet att »spela pajas» eller genom synnerlig förmåga att uppfinna och anordna roliga lekar blir ett slags anförare och såsom sådan utöfvar ett förderligt inflytande. En dylik hjelte kan välla uppfostraren mycket bekymmer. Att man icke får leka hvar som helst och när som helst, det är en sak, som barn lätt nog glömma och därför genom disciplinära medel måste påminnas om. En förständig uppfostrare behandlar dock icke förseelser af antydd art på samma sätt som uppsåtliga brott mot moralens bud.

Med ofvanstående hafva vi velat fästa uppmärksamheten på en, som det synes, allt för litet beaktad uppfostringsfråga.

Riksdagen.

Nionde hufvudtiteln. I afgifvet utlåtande angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel eller anslagen till pensions- och indragningsstaterna har statsutskottet hemställt,

att läraren i musik och sång vid folkskollärarseminariet i Lund A. R. Nylander må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från nämnda befattning honom beviljas, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 750 kr. (K. M:t begärt 1,000 kr.);

att å allmänna indragningsstaten må för 1889 anvisas ett anslag af 10,000 kr., att enligt de närmare bestämmelser, K. M:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 250 kr. åt sådana äldre behöfvande folkskollärare, hvilka oförvitligen skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.